

APS. 1. 85. 181

T'AOIDHE MIOSAIL
XI. 1847.

AN

T-AOIDHE MIOSAIL.

XI.

CEUD MHIOS A GHEAMHRAIDH.

SGEULACHD AN T-SEANN DUINE.

III. SGEULACHD.

Clòdh-Bhuailte airson Comunn Fìor Theagaisg Crìosdail a Ghàidheil.

DUN-EIDEAN:

R. LENDRUM 'S A CHUIDEACHD, 29 SRAID FHREDERIC.

1847.

Reichte air son sgillinn.

THE UNIVERSITY OF EDINBURGH

1877

THE UNIVERSITY OF EDINBURGH

THE UNIVERSITY OF EDINBURGH

EDINBURGH:

PRINTED BY J. GOLDIE AND CO., 377 HIGH STREET.

UNIVERSITY OF SCOTLAND
EDINBURGH
-3- DE
1977
UNIVERSITY OF SCOTLAND

III.

SGEULACHD AN T-SEANN DUINE. COMH-DHUNADH.

STAD sinn an oidheche roimhe 'n ar sgeulachd far an d' ainmich a seann Duine gu 'm b' e toileachadh bu mhò a bh' aige conaltradh Chailein 'nuair a bhiodh teaghlach Shir Eoghainn an Dunéideann 's a Gheamhradh, agus le litrichibh eutarra, nuair a bhiodh iad air an dùthaich a' s t-Samhradh. Tha e na dhéigh sin a' dol air adhart mar a leanas.

B' i aon do na deadh phonean air 'n do chòrd Cailean 's mi fein cuibhrionn d' ar tuarasdal a chuir seachad na h-uile leth-bhliadhna gu feum oircheasach, oir bha fhios againn nach robh sinn fein a bhi bochd na lethsgéal idir dhuinn gu dearmad comhnadh a dheanamh ruisan a bha na bu bhochda na sinn féin. Cha robh àit' aig Mac Dhé 's an cuireadh e a cheann, agus gidheadh chaidh e m' an cuairt a' deanamh maith. Bha dachaidh 'us teachd-an-tir againne, agus bha so tuilleadh 's a b' urrainn do mhoran a b' fhearr na sinn, theagamh, a ràdh. B' e mo bheachdsa, ma ta, an deicheadh cuid a chuir air leth, do bhrìgh s gu bheil an deicheadh air a toirt fainear 's a Scriob-

tur mar chòir Dhe d' ar maoin, agus so a thoirt do dh-Eaglais Dé, a mheudachadh a sheirbheis-san agus a chomh-nadh a bhochdan.

Na uaireannan smuaintichinn gu 'n robh tuillidh 's a choir 's an deicheamh, ach chuir Cailean a' m' chuimhne nach d' rinn a thabhartas do Dhia duine riamh dad na bu bhochda, agus gu 'm beannuicheadh an t-Uile-chumhachdach mo stòr. Dh-aontaich mi ris a so, agus tha mi a rìreamh a' creidsinn gu 'n do bheannuich Dia mo stòr, oir ged' a thoisich mi 's an t-saoghal gun pheighinn agam, cha d' fhairich mi gus an latha diugh ciod i bochdainn, na goinne. B' e mo chleachdadh dìongmhalt, anns gach staid, an deicheamh cuid da m' mhaoin a chuir air leith, agus thug mi so daonnan fainear mar chuibhrionn Dé 's cha chuimhne leam riabh bristeadh oirre.

'S mi bha aoibhneach an ceud tuarasdal a fhuair mi, an ceud airgid ris am b' urrainn domh mo chuid fein a ràdh; cosnadh mo lamhan fein; cha robh mo thuarasdal 's an àm ach beag, ach bha mis', a' m' bharrail fein, beartach a rìreamh leis.

Ach sheall mi air Cailean mar neach bu shona gu mor na mi fein, a chionn gu 'n robh màthair 'us piuthar aigè d' an tugadh e' chuid. Bha iad uile nise moran na b' fhéarr dheth; ghabh iad tigh goirid bho 'n tigh stòir 's an robh Cailean, agus 's an oidheche bha e 'n tigh a mhàthar. 'S e àm bu shona da m' bhliadhna 'n t-àm 's an robh sinn an Dun-éideann, òir an sin b' e daonnan mo bheatha, gach uair a gheibhinn cothrom dol am mach, an teaghlach Chailein. Ghabh ä mhàthair rium daonnan le caoimhneas màtharail, theircadh i ä dà ghiullan ruinn agus b' e m' aoibhneas, le m' sgillinnibh còr, rudan beaga cheannach dh' i fein 's d' a h-ighinn. Ach, le dhùnadh a

stigh, 's an tigh stoir, far an robh e sgrìobhadh fad dheich uairibh d' an là, bhrìst a shlàint' air Cailean, agus, 's an dà bhliadhna chaidh a nis seachad, dh-fhas e gle ghlas-neulach, agus lòm caol.

Ach dh-fhas e beagan na b' fhearr, agus chaidh sinn air ar n-adhart greis bhliadhnachan gu li-aoibhneach toilichte. Dh-éirich mise, le stuamachd, onair, agus dìcheall, ann a' m' sheirbheis, agus dh-àrdaiheadh mo thuarasdal. 'S e cunnard bu mhò 's an robh mi, gu 'n tugadh mo shoirbheachadh gu mi-chùram mi.

Ged' a bha mi anns an àm so an àrd mhisnich, gidheadh cha d' thainig mi fathast gu m' làn shonas. Cha ghabh sibh iongatas r' a chluinntinn, an déigh na thuirt mi m' a theaghlach Chailein, gu 'n tug sinn an càirdeas a bha eadaruinn gu aonachd dàimh na bu dlùithe. A' bheil iongatas ann ged' a thainig an dà dhìleachdan ghiullan, à chinn a suas cuideachda gu staid agus innbhe dhaoine, m' a dheireadh gu bhì 'n am braithrean.

Ghabh Cailean rium, aig m' iarrtus dùrachdach mar fhear-eiridinn à pheathar, agus ghabh Iseabal i fein mi gun obadh, oir bha eolas bhliadhnachan againn air a chéile. Bha sinn an sin làn toilichte, agus b' e 'n t-aon bhrìsteadh sonais a bh' oirnn gu 'm b' éiginn domhsa fuireach a' m' thigh seirbhis, agus mar so nach robh sinn cho tric an conaltradh a chéile 's bu mhaith leinn. Fad thri bliadhna lean sin air adhart mar so ann a slàint' agus ann a sonas. Dh-fhuirich Iseabal an tigh à 'màthar, agus gach mionaid a ghabhadh seachnadh dhomhsa bha mi maille rithe.

Ré na h-uine 'bha mi ann a seirbheis Shir Eoghainn bha e ro thoilichte leam. Ach mu 'n àm so bha e dean-amh deas gu sgaoileadh a chuir 's an teaghlach agus dol

thairis, agus nuair a bha e toirt mo chead dhomhsa thuirt e rium gu 'n robh e ro dhuilich dealachadh rium, ach gu 'n tugadh e dhomh fìor dheadh theisteanas. Tha cagal orm gu 'n robh tuillidh iomguinn orm gu bhi beartach na bha orm gu maighstir diadhaidh creidmheach fhaotuinn. Bha mi féin-carbsach, agus am beachd nach robh cùram ann a' m' thuiteam air falbh; agus cha robh mi idir buidheach do Chailean agus do dh-Iscabail a bhi sior sparradh orm an aire thoirt gu 'n taghainn mo sheirbheis agus mo chompanaich, agus gun tuillidh 's a chòir do dh-carbs' a chur á neart mo' sheasrachd féin. Cuimhnich carail an Abstoil, theireadh iadsan, "Thugadh an tì ü tha smuainteachadh gu bheil e nä sheasamh an aire nach tuit è." (1 Cor. x. 12.)

Ann an ùine ghoirid fhuair mi tairgse ann an teaghlach Morfhir ro àrd. Bha 'n tuarasdal àrd, agus th' air lean nach bu chòir dhomh dhiultadh; ach bha Cailcan fad' am aghaidh dol ann. "A bheil thu 'cur teagamh ann a m' sheasrachd?" thuirt mi ris. "Cha 'n 'eil," fhreagair e, "ach tha mi duilich t-fhaicinn a' ruith, le d' shùilibh fosgailt', ann an lion-ribeadh."

Cha robh Iscabal dad na b' fhearr nuair a dh-innis mi mu'n chùis dh' i. "Chuala mi moran an' an teaghlach sin," os ise, "agus tha cagal orm dhìot. Cha 'n fhaigh thu misneach sam bith bho d' mhaighstir na d' bhan-mhaighstir, oir tha droch ainm orra; cha teid iad fein uair air bith do 'n Eaglais, 's cha mhò a dh-iarras iad air an seirbheisich dol an sin, agus cha n-urrainn do bheannachadh De bhi 'n am measg." "S a chùis so," fhreagair mi, "ma sheasas mi dìongmhalt' bheir mi 'n tuillidh gloire do Dhia; agus tha fhios againn gu bheil Dia a' toirt neart dhuinn a réir ar féum, agus d' ar

stìuradh a réir meud ar buairidh : agus 's i earbs' a ehuir annsan gu 'n dean e so ereideamh a bhi againn." "Tha sin eart," fhreagair Iseabal, "'nuair a thig buaireadh oirnu ann an eùrsa eummant ar dleasnais. 'Nuair a leigeas Freasdal Dé ann a staid eruaidh dh-fheuehainn sinn naeh b' urrainn duinn a sheachnadh, an sin faodaidh earbs' a bhi againn gu stiur agus gu'n gleidh e sinn; aeh ma tha sinn le 'r làn toil d' ar tilgeadh féin ann an eunnart air son buantaehd shaoghalta, eha 'n 'eil eòir againn air Freasdal stiuraidh Dhe. 'So a mùthadh a ta eadar ereideamh agus an-dànadas. Cha 'n 'eil eòir idir againn air sinn fein a thilgeadh sios, agus an sin fiuthair a bhi againn gu 'n d' thoir Dia àithne d' ä ainglibh d' ar taobh, an t-eagal gu 'n tilg sinn sinn fein air eloieh.

Dh-éisd mi rithe, agus m' a dheireadh thuirt mi, "Tha fhios agad, Iseabal, gu r e 's aobhar dhomhsa 'bhi ruith an tuarasdail as airde, feuch a faigh mi beagan a ehur eùl mo laimhe 's gu faigh sinn fuireach eomhladh." Thuirt mi so d' ä eiùineachadh; aeh thionndaidh ise m' an euairt agus thuirt i: "einnteach b' fhearr fuireach a feasd' ann an boehdain, na saibhreas fhaotuinn tre bhristeadh dleasnais. Gidheadh, ma théid thu ann, a ghràidh a Shéumais, bithidh m' ùrnuigheansa maille riut."

A ehuir ä sgeòil an ath-ghoirid, seachdain bhò 'n latha sin bha mi a' m' thigh muinntearais. Cha b' fhad' a bha mi ann nuair a ehunnaie mi naeh b' a mhearachd sgeòil a fhuair mi air. Cha robh a Mòr-fhear 's a Bhan-tighearna idir a' eòrdadh; agus eiod air bith a theireadh an dùth-aieh, b' iad an seirbheisieh fein bu mheasa air an eùl. Aeh tha so a sgoileadh eiontan dhaoin' eile agus leigidh mi seachad e: 's leoir e ràdh, gu bheil eagal orm naeh b' urrainn do bheannuehadh Dé bli 's an teaghlach sin.

Cha bhréug e ràdh nach deachaidh aon air bith as an tigh sin do 'n Eaglais. Chuir mise romham dol do 'n Eaglais an ceud Domhnach na 'm b' urrainn domh; ach bha dìneir mhòr r 'a bhì againn an oidheche sin, agus ghabh e 'n là bh' uain uile ag uidheamachadh air a son. An t-ath Dhomhnach shaoil leam gu'n deanain a' mach dol do 'n Eaglais, ach ghabh a Bhan-tighearna nä ceann dol am mach do 'n dùthaich, nä carbad, fichead mìle air son an àilidh, agus b' éiginn domhsa dol maille rithe. Am briathraibh goirid, bha mi còr as mìos 's an tigh mun d-fhuair mi dol do 'n Eaglais ach aon fheasgar seachdainne. Cia mòr a mùthadh a bh' cadar so 'us tigh Shir Eoghainn; an sin chaidh gach neach do 'n Eaglais gu suidhichte.

Nuair a ta òrduighnean suidhichte Dhé mar so air an dearmad tha creideamh a chridhe a' bàsachadh, agus do bhrìgh 's nach 'eil an gràs sin a tha, trìd a thròcaire san, a' comh-imeachd òrduighnean, air an iarraidh gu h-iomchuidh na air am faotuin, cha 'n 'eil, aig an duine, neart gu leoir a sheasamh ri deuchainn, agus an àm buairidh tha e tuiteam air falbh. Ach nuair a tha leithid so do ehall orduichte le Dia fein, tha mi fiosrach gu 'n dean e suas an call dhaibhsan a ta gu foighidneach a' fulann. Gidheadh air mo shonsa cha robh còir sam bith agam air deadh-ghean àraidh bho Dhia, oir chuir mi mi fein an coinneamh mo chinn anns na trioblaidibh so.

Cha b' e so aon mhi-fhòrtan an tighe so. Cha robh na scirbheisich onarach, agus b' éiginn domh mo shùil a dhùnadh air ioma car a dhìt mo chogais. Agus m a dheireadh air dhomh fàs sgìth do shìor ghleachd na aghaidh, ghéill mi air uairibh do mhealladh peacaidh. 'Nuair a chuireas sinn urrad carbs' as ar neart féin fagaidh Dia air uairibh dhuinn fein sinn, agus iarraidh e air a

dheadh Ainglean leigeil leinn, chum gu faic sinn gu r h-anfhainneachd an neart sin. Chaidh a' Mor-fhear 's a Bhan-tighearna, uair a bha sin, air chéilidh do 'n dùthaich fad seachdaine, ach dh-fhàg iad na seirbheisich uil' aig an tigh; an ùine so chaith mise mar chach ann an amaideachd 's a faoineachd. Dh-fhuirich sinn am mach anamoch 's thug sinn companaich do 'n tigh. Nuair thainig an Domhnach m' an cuairt cha deachaidh mi do 'n Eaglais 's a mhaduinn, ach chuir mi romham dol an sinn feasgar, agus theann mi mach air an t-slighe.

Air mo chéum choinnich mi cuid do m' chomhsheirbheisich; dh-fhedraich iad dhìom cean' a bha mi dol, thuirt mi gu 'n robh do 'n Eaglais: ghàir iad gu h-àrd, agus thuirt iad gu 'n robh iadsan a dol a ghabhail lanaighir, agus gu faighinn searmon, far an robh iad a dol, aig sea uairean, far an robh ministear ro ainmeil. Chas mo chogais rium agus sheas mi. Air dhaibhsan so fhaicinn, gheall iad nan reachainn maille riu gu 'n reachadh iadsan leam do 'n Eaglais, agus mar deanain so gu 'm biodh agam ri freagairt air son iadsan a chumail bho aoradh. Dh-aontaich mi, mar amadan mi-sheasrach, mar a bha mi, agus dh-fhalbh mi leo. Dh-fhalbh sinn, rainig sinn an cladach, ghabh sin bàta, agus bha sinn a deanamh air taobh 'eile 'n loch; bha 'n latha ro bhruich, teth: dh-fhàs sinn blàth agus pàiteach, agus thuirt fear do 'n bluitheann gu 'm b' fhearr dhuinn dol air tìr agus deoch a ghabhail. Chaidh sin air tìr, agus thug sinn an àird an tigh osd' oirnn 'us shuidh sinn. Air dhuinn a bli tacain a stigh thainig saighdear a stigh agus thòisich e air innseadh naigheachdan a chuir an ùin' as mo cheann gus an euala mi sea uairean a' bualadh. Chuimhnich sin an Eaglais dhomh; leum mi 'n àird' agus ghlaodh mi "tha mi tuil-

lidh 'us fadalach." Ma tha, os' iadsan, le gàire magaidh, cha ruig thu leas a bhi d' eabhaig. Air a mhionaid sin bhrag buabasdair a bha 's a chuideachda mi gu gloin' eile ghabhail. Bha mi cheana beo, agus le braise, thilg mi thairis gloin' eile, agus té eile, 'us té eile, gus ma dheireadh 'm bu ghan a b' urrainn domh coiseachd na seasamh.

Innsidh mi dhuibh, ann am briathraibh goirid, am peanas searbh a thug an t-Uile-chumhachdach dhomh gu m' thoirt gu m' mhuthachadh. Ag dol tarsuinn na sràide dhomh thuit mi, 's air do dh-each bras a bhi dol seachad 's an àm bluail e droch bhreab orm, a bhris mo ghairdean cearr, agus a chuir mo leas as an alt. Cha 'n 'eil' cuimhn' agam air dad tuillidh gus an d'-fhosgail mi mo shùilean seachranach air ballachan tighe-eiridinn nan tinn. Bha léigh lamh rium a chur ceart mo laimhe, agus mis a' fulann gu goirt fo gheur chràdh cuirp, agus trom agartas cogaise.

'S iomadh oidhehe phiantail a chaith mi gun fhois ann a searbh fhulannas cuirp agus inntinne. Aon là, an déigh a leithid so do dh-oidhehe, thuit mi ann an cleò cadail: bhruadair mi 's th' air leam gu 'n robh mi ann a fàsach loisgeach, air mo thormachadh le tart 's gun bhoin' uisge ri fhaotuinn. An ùine ghoirid mhùth mo bhruadar, agus th' air leam gu 'n robh mi 'g ionnlaid mo chinn ann a sruthan fionnar uisge; an dara h-uair shaoilinn gur i mo mhàthair mhìn a bha crom bh'os mo cheann, an uair eile aingeal; ach air dhomh mo shùilean fhosgladh eò chunnaic mi ach m' Iseabal shèamh crom bh'os mo cheann, agus dhùin mi gu h-calamh iad le nàire.

'S ise thug fionnaireachd do m' cheann buaireasach teth. Cha tubhairt i rium gu 'm b' ole a rinn mi; cha do chuir

i m' chuimhn' ä comhairle, ach chagair i ann a m' ehluais na briathran taitneach, "A Dhe Uile-chumhachdaich agus shior mhaireannaich, leis nach fuathach ni air bith a rinn thu, agus a tha maitheadh am peacannan dhaibhsan uile a ta aithreach; cruthaich agus dean annainne eridheachan nuadh agus aithreach, chum, air dhuinn d' a rìreamh a bhi caoidh ar peacannan, agus ag aidmheil ar truaighe, gu faigh sinn bh' uatsa, Dhia nan uile thròcairean, làn fhuasgladh agus mhaitheanas, tre Iosa Chriosd ar Tigh-carna." Agus an sin thuirt i, "Oh Dhe, is iad do nàdur agus do bhuaidh a bhi do ghnàth thròcaireach agus a toirt maitheanais, gabh ri 'r n-aehanaich ùmhail; agus ge d' a tha sinne air ar ceangal agus air ar cuibhreachadh le slabhruidh ar peacannan, gidheadh deanadh truacantas do mhòir thròcaire-sa ar fuasgladh, airson onair Iosa Criosd, ar 'n Eadar-mheadhonair agus ar Feartagraidh." Na dhéigh so chaidh i thairis air te na dhà do na Saim. Thuirt i rium gun a bhi da m' agairt fein, a bhi fóighidneach, agus gu 'm bithinn gu math an ùine ghoirid. Na dhéigh sin dh-fhag i mi agus chaidh i gu Ministear an tighe, a dh-iarraidh air e bhi cho math 's gu scalladh e m' dhéigh. An duino math caomh! fo laimh san thainig mi gu bhi d' a rìreamh aithreach, agus a thoirt fainear a chràidh a bha mi 'fulann mar pheanas toillteannach.

Fad dà mhios bha mi anns an tigh-eiridinn so. 'S an àm so bha bràthair ionmhuinn m' Iseabail, Cailean, sìnte air leaba trioblaide. Chaidh ise, mar aingal frithealaidh, bho fhear gu fear againn, gun fhois gun ghearan. Ciod air thalamh a ta coimeas ri foighidinn agus misneach boireannaich!

Cho luath 's a fhuair mi mach leum mi gu taobh leapa Chailein. Cha do mhaoigh e mo ghiulan orm a thug

uidhir do chràdh dhà fein agus do dh-Iseabail, ach shìn e 'lamh maitheanais dhomh. Cha robh e beo ach beag ùine na dhéigh sin.

Cha chuir e iongatas oirbh a chluinntinn gu 'n do chaill mi mo thigh-muinntearais ris a so. Gidheadh bha mi taingeil do Dhia Uile-chumhachdach, agus fìor iriosal; th' air leam gu faod mi ràdh gu 'n d' rinn mo sgioradh feum dhomh.

Le comhnadh dheadh chàirdean cha robh mi fada gus an d' fhuair mi àite maille ri duin' uasal euslainteach air an dùthaich. Bha 'n duin' uasal so cho teann air teisteanas Crìosduidh iomlan 's a b' urrainn duine bàsmhor a bhi. Cha tugadh ni sam bith air fuireach á tigh Dhé; agus bha e daonnan caoimhneil ris na bochdaibh ann a facl 's an gnìomh. Bha e ro dhéigheil air léughadh, agus àit' air bith a smuainticheadh e bhiodh gu féum dhomhsa, léughadh e 'm mach e.

Am b' iongatach gu 'n d' thainig mi, na leithid so do chonaltradh, uidh air n-uidh, gu meudachadh irioslachd agus stéidh!

Bha mi goirid bho bhliadhna anns an tigh so, 'nuair, air latha araidh, a dh-fhiosraich e dhìom sgeula mo bheatha: dh-innis mi dha e agus dh-ainmich mi mo mhàthair ghaoil dhà. An sin fhréagair e, "Sheumais, 's amhuil a chùis anns gach staid beatha; 's amhuil gràdh agus bean-nuchadh màthar anns gach staid. 'S ann bho m' mhàthair a fhuair mise na leasain agus an teagasg sin a stéidhich mo shonas fad mo bheatha. Ach, a Sheumais, tha mi ro thoileach m' colas a chuir air do mhnaoi. Cìod i do bharrail mu thigh a gheata agams' a ghlanadh 's a chuir an òrdugh, agus do bhean a thoirt a chumail a gheata?" An ruig mi leas mo bharrail innseadh? Chuir mi na h-uile

rud an òrdugh gun dàil, sgrìobh mi gu Iseabal ; agus an gle bheag ùine, bha i fèin 's a màthair a thug i leatha 's a chum sinn gu là a bàis, suidhichte na dachaidh ùir, agus rinn mo dheadh mhaighstir a sàr bheatha.

Bha sinn a nis làn shona, agus, tha dochas agam, taingeil do 'n Uile-chumhachdach air son meudachd a throcaire dhuinn. Cha 'n urrainn domh Iseabal a mholadh na's fhaide na ràdh, gu 'n d' thug i barrachd mar mhnaoi phosda air gach deadh mheas a bh' agam riamh oirre. Bha i mar aingeal freacadain dhomhsa ; daonnan a' brosnachadh math 's a casg an uile. Theircadh i gu 'n robh mise 'm fhear-iuil 's a' m' chomhairliche dh' i ; cha b' urrainn domh so a thuigsinn, ach theagamh gu 'n robh. Creideam gu faod fear 'us bean phosda a cheile chomhnadh ann an dleasnas creidmheach co math ri seadh eile ; le 'n comhairle, agus gu h-àraid le 'n ùrnuighibh. Agus an uair a tha dlighe' gach aoin diubh air a thuigsinn, 's air a thoirt fainear, agus riaghladh ceart 's an teaghlach, tha 'm pòsadh na rud naomh. Ach ma tha 'n còraichean fa-leith air an dearmad, tha so a' cur na cùise thar a chèile mar gu 'n iarradh a ghealach soillseachadh 's an là, agus a ghrian 's an oidhech.

Cha d' éirich a leithid so riamh 'n ar measg-ne ; bha sinn làn shona agus ma dh-éirich bròn na trioblaid dhuinn uair air bith, bha daonnan comh-ìochd againn r' a cheile, a' comhnadh càch a chèile gu ghiulan. Bha mòr mheas aig ar deadh mhaighstir air Iseabail ; bha i daonnan deas a dheanamh math : daonnan ullamh gu aomadh le iartuis chaich, agus gu h-àraid le m' mhiann sa, ach ann am mearachd cha ghabhadh i lùbadh. Gheibhte daonnan aig an tigh i ; b' i dachaidh a h-aoibhneas : cha 'n fhuiligeadh i céilidh dhiamhain na gabhann ; 's cha 'n fhaicte an

tighibh nan eoi 'earsnach i ach aig gairm trioblaid, éiginn, na comhnaidh.

Ach 's e àm bu shona d' ar beatha gu léir an déigh brcith ar giullain. Tha eagal orm gu 'n toir sibh fainear e mar fhaoineachd athar ma their mi gu 'n robh e na leanabh maiseach, agus gidheadh th' air leam nach 'eil mi 'm mearachd. Bu mhòr mo gràdh do 'n ghiullan sin ! B' e fìor iomhaigh mo mhàthar è, 's cha ruig mi leas tuillidh a ràdh.

Mo ghiullan àluinn ! Cha do-ehuimhnich mi innseadh dhuibh gu 'n do sheas mo dheadh mhaighstir na oide d' ar leanabh aig a bhaisteadh, agus b' fhirinneach a choilion e na bòidean a thug e ann a' sin. Bha e daonnan deas gu 'r cuideachadh ann a foghlum a ghiullain, agus is glan a phaigh an giullan gaolach ar eùram, oir cha do sheall grian riabh air leanabh bu dlcasnaiehe agus a b' ùmhaile. Cha d' fhuair mi riamh am mach a' 'm bréig e ; bha e daonnan teò-chridheach, agus eoramach m' ä sgoil. 'S i 'n aon choire bh' againn dà gu 'n robh e rud-eigin bras 'nä nàdar, a bha air uairibh duilich a cheamsachadh.

Bha e mar gu 'm bithinn a risd a dol thairis air aois m' òige fein, a bhi faicinn mo mhic ri taobh a mhathar a faighinn an deadh theagaisg sinn a sparr mo mhàthair fein ormsa cho trà : agus iomhaigh mo mhathar a lorgachadh anns gach cruth d'a aodann maiseach. 'S i 'n ceud deuch-ainn a fhuair Iseabal na dhéigh so bas a' màthar. Bha sinn uile duilich air a shon so, ach aig a h-aoise-sc dh-fhaoidte fiuthair a bhi ris.

Fad iomadh bliadhna na dhéigh sin bha ar beatha gun smuaircan, ach nuair a ghabh ar giullan a ghriubhaeh, 's a ghabh sinn eagal gu 'n cailleamaid e ; ach thainig e bh' uaithe 's rinn sinn aobhneas umhail. 'S e 'n t-ath mhi-

fhortan a thainig oirnn, bàs ar deadh mhaighstir. Chaith e as uidh air n-uidh, agus ghoid am bàs air mar chadal séamh 's chuir e anam gu fois. “'S beannuichte na mairbh a gheibh bàs anns an Tighearna, oir tha iad aig fois bho 'n saothair agus leanaidh an oibrean iad.”

Chruinnich na bantraichean 's na dìleachdain, a chum e suas, m' an cuairt d' ä uaigh, 's thaom iad an deoir mar chuimhneachan air ä liehd; agus aig Dia tha brath gu faodamaid uile gal. Bha mo mhae cho tùrsach 's gu saoiladh sibh gu 'm bristeadh e 'ehridhe, agus uair na dhà a dh-ionndraich sinn e, fhuair sinn e 'na shuidhe air uaigh ar deadh mhaighstir a' gal gu goirt.

Shuidhich mo mhaighstir caoimhneil dà fhichead pùnd sassunnach 's a bhliadhn' ormsa ré mo bheatha; agus leis a so agus beagan 'eile bh' againn chuir sinn suas bùth, agus chum sin ar mac, a bha nis mu oèhd bliadhn'-deùg a dh-aois, d' ar euideachadh.

Fad ghreis chaith sinn mar so ar 'n aimsir ann a sonas; shoirbhich ar malairt leinn, agus bha sinn mòr as ar mac. Bha fìor aobhar againn air a bhli mar so. Bha e dicheallach, stuama agus dleasnach d' ä phàrantaibh; bu ghlic an ràdh sin, “teagaisg leanabh anns an t-slighe 's an tigeadh dha imeachd, 's an uair a thig e gu aois cha tróig e i;” cha do chailleadh dad do 'n teagasg a thug sinn, cho cùramach, do 'n ghiullan ionmhuinn so, air. Shuidhich sinn stéidh ar n-uile theagaisg air colas agus eagal Dé, agus ghuidh sinn gu dùrachdach, gach là, air Dia ar toirt air ar n-aghaidh le shìor chomhnadh san. Chaidh ar n-ùrnuighean éisdeachd 's ar n-oidheirpean a chomhnadh, oir bha do shonas againn, gu fae sinn ar leanabh gach là a fas suas gu làn choi'liontachd Criosduidh.

Na togaibh am mearachd mi; cha 'n 'eil mi idir a' ciall-

achadh gu 'n robh ar mac gun fhàilinn. Bha anfhainneachd naduir soilleir annsan mar neach sam bith eile, agus 's fìor a tha phong sin d' ar n-Eaglais ag ràdh, "tha galar naduir a fuireach, seadh, annta san a ta air an ath ghinmhinn." Ach c'uin air bith a reachadh e bheag no mhor am mearachd, bu taitneach dùrachd aithreachais fhaicinn, agus dicheall oidheirp air buaidh a thoirt air aomadh naduir, agus anns a bhuaidh so bha e meudachadh gach là.

Tha aon rud agam r' a ràdh mun co-dhuin mi agus 's e so e. Tha e na mhearachd mòr a smaointeachadh nach urrainn do dh-fhìor mhuthachadh trom creidimh dol làimh air làimh maille ri subhachas agus aiteas na h-òige. Tha mi lan chinnteach nach *ruigear a leas* an trusgan geal neo-chiontachd leis a bheil an t-òg air a sgeadachadh aig a Bhaisteadh a chall, ged a gheibhear ann gach miann agus déidh air an aiteas agus a chluich a bhuineas do 'n aois shona sin. Air son mo ghiullain féin bha è cho stèidheil agus cho suidhichte agus cho bunailteach aig àmaibh ùrnuigh ris a Mhinisteir fein, agus cha 'n fhiosrach mi gu 'n robh e riamh ciontach do chainnt thruaillidh: nà lag-oige gheibheadh e teann pheanas nan deanadh e sin, agus air dha tighinn gu innbhe duine dh-ionnsuich e eagal a bhi aige roimh làimh smachdachaidh eile. Bho' chùram mu' dhleasnas creidimh, thug a chompanaich a frith-ainm, Naomh, air gle òg, ach air a shon sin cha do thachair òganach riamh orm bu shunndaiche no na bu chridheala na e.

B' amhuil ar mac gaol; cha ghabh sibh iongatas ge d' a bha ar cridheachan suaint' ann. Agus a nis feumaidh mi ruith thairis air a chuid eile d' a m' sgeula, oir aig an àm so tha e fàs cràiteach r' a aithris. Ach mun crìoch-naich mi their mi so. Tha Dia ag éisdeachd ùrnuigh, agus

d' a freagairt; ach tha e d' a freagairt air a dhoigh féin, 's cha 'n ann daonnan air ar dòigh-ne. Tha e air iarraidh oirnn "ar slighe carbsa ris an Tighearna, ar dòchas mar an ceudna 'chuir ann agus bheir esan gu crìch i." Ach cha tabhair e daonnan gu crìch dìreach mar bu mhianu leinne. nà ghliocas neo-chrìochnaichte tha esan air uairibh a faicinn gu bheil a ni sin chum math dhuinn, romh bheil géilt againn. Nochd mi dhuibh cheana cia mar a fhuair ùrnuighean mo mhàthar chrabhaich as mo leth freagairt; eionnas a chum Freasdal tràcaireach fair' orm ré mo bheatha; da m' dhion fo sgéith ann an uireasbhuidh aimsireil, agus da m' chumail suas ann an deuchainn 's ann an buaireadh. Cha do leigeadh dhomh riamh cùl a chuir ris an Dia sin d' àn tug mo mhathair thairis mi; oir ge d' a bha m' aomadh gu peacadh agus cùl-sleamhnachadh tric, gidheadh chum neart eimpleir bhò 'n taobh a' mach (gnumh Freasdail gun teagamh) daonnan mi bhò thuiteam air falbh gu h-ìomlan: agus a nis thainig mi gu sean aois abaich. B' amhuil an fhreagairt a fhuair ùrnuighean agus teagasg mo mhàthar. Bha sinne mar an ceudna ag ùrnuigh air son ar leinibh, agus dh-eisdeadh ruinn, ach air caochla dòigh; chunnaic Dia iomchuidh a seann stoc mosgain a chaomhnadh, ach a faillean òg a chinn as a ghearradh iosal; agus eò aig am bi dhànadas a ràdh nach b' i thoil-san a b' fhèarr.

Cha n-'eil teagamh agam nach 'eil an t-amhghar a ta agam a nis r' a innseadh dhuibh 's an amhare agaibh, agus feumaidh mi bhi goirid leis. Air samhradh marbhtach àraid thainig a fiabhrus dearg, gu ro throm m' an cuairt; thainig e shealltuinn air ar fàrdaich-ne, agus leag e ar mac àluinn iosal air leaba tinnis. A dh-oidhehe 's a là bha mo bhean thruagh crom air an leabaidh ghalarach, ag faire

agus ag eiridinn le iomguinn màthar a chusbair bheadraich a bha na laidhe innte. 'S gann a ghabhadh i fois fad uaire comhladh, a là 's a dh-oidheche gheibhte r' ä thaobh i. 'S fhad a thug sinn gun fhois cadar dochas agus cagal, a' gal, ag ùrnuigh, 's à faire 'spairn chruaidh na teasaiche; agus aon uair shaoil leinn gu 'n tugadh e buaidh oirre: aeh chunnaic Dia atharrach so iomchuidh. Mar a nochd e, le ùmhlachd agus measarrachd, spiorad Criosdail nà shlainte, 's amhuil a dh-fhoillsich e a spiorad Criosdail eudna nà thinneas le foighidinn agus ciuineachd; bha e iriosal agus taingeil, cha d' rinn e gearan riamh. Agus ge d' nach robh e deas gu labhairt mu fhaireachdain taighneach, agus mu fhéin-fhiosrachadh, mar as nòs le euid, gidheadh tha 'n dearbhadh as fearr agam bho 'n Mhinisteir, a bha d' ä fhrithealadh air leab' ä bhàis, gu 'n d' rinn e aithreachas dìongmhalt air son peacannaibh òige, agus gu 'n robh làn carbs' aig ann an toillteannas a Shlanuigh' ir. Agus an uair a ghabh a Ministeir air fein dleasnas cruaidh na firinn chràitich sin innseadh dha, gu 'n robh am bàs aige, lùb e 'cheann mar chomharradh ùmhlachd, agus bha bhriathran air an cuir an céill do Dhia a mhàin. Ghabh e 'n Comanaichadh Naomh, agus bho 'n àm sin am mach, cha do labhair e ach ro bheag, ach bha ghnuis gu soilleir a' nochdadh gu 'n robh e 'g ùrnuigh do ghnà; agus air d' ä uair tighinn phaisg e dhà laimh air uebd, agus, le fiamhghàire neamhaidh, thug e suas a Spiorad.

Cha tabhair mi oidheirp air mo staid air an àm sin a chuir an céill duibh. Tha mi tuigsinn gu 'n do bhris aon sgal cruaidh chràidh bh' uam 's mi cròm thairis air corp marbh mo mhie, agus thug guth sèamh m' Iseabail mhìn d' a m' ionnsuidh fein mi. Chuir i a' m' chuimhne ar creidcamh, aiseirigh a chuirp a bha sinn gaeh là ag aidmheil,

agus Cuideachda bheannuichte na Naomh 's an robh ar leanabh gaoil a nis air àireamh, Chuir i m' chuimhne 'u Ti sin a bha Fhallas na bhoinnean Fala, agus dh-aidich sinn gu 'n do ghiulain esan amhghar moran bu truime air ar son-ne, na ghairmeadh oirne a ghiulan air a shon san.

Bha mi 'm barail gu 'u robh mo chopan làn an sin, ach cha robh. 'S ann air Di'-Sathuirne a chuir sinn ar mac do 'n Chill, agus air an ath Dhu'-luain leag an teasach loisgeach, a dheoghail i bhó bhilibh ä leinibh ghaoil, m' Iseabal. Agus, a chur a sgeoil an ath-ghoirid, chunnaic seachdain eile 'n duine gun sliochd nä bhantraich.

Chuala sibh a nis mo sgeulachd chràiteach. Ghreas mi thairis air a chuid so m' a dheireadh dh' i, oir tha i piantail r' a h-éisdeachd. Theagamh gu 'm bi m' fhein-fhiosrachadh-sa gu beagan feum dhaibhsan a dh-éisd rium agus ma bhithas cha d' innis mi mo sgéul an dianhanas. Tha dòchas agam gu 'n d' oileanaicheadh m' inntinn, agus gu 'n d' fhòghluim mi gun bhròn a dheanamh mar neach gun dochas; ni h-cadh an déigh urrad do shonas aimsireil a sheilbheachadh, bhiodh e na mhearachd mor gearan a dheanamh gu 'n tug an Tighearna, 'thug seachad, mar an ceudna air falbh. Chaith mi bliadhnachan deireannach mo bheatha ann an euimhneachan air sonas a chaidh seachd, agus ann an dòchas foighidneach ri glòir ri teachd; agus tha nis fìor fhadal orm a bhi maille ris an triuir a tha fuireach rium.

A thaobh mo leinibh, thuir mi chcana, gu bheil mi creidsinn gu 'n d' fhuair m' ùrnuighnean as ä leth làn fhreagairt; cha 'n ann theagamh mar bu mhiann leamsa ann a' m' amaideachd, ach anns an dòigh a b' fhearr air a shon san. B' i mo mhiann gu 'n tuigeadh gach pàrant, a dh'-fhiosraichear mar a rinneadh ormsa, so; gur h-e toirt air falbh a chuspair ionmbuian "bho 'n ole a ta ri teachd,"

freagairt nan ùrnuighean sin a shaoil leo nän cràdh a chaidh a dhì-chuimhneachadh. Oh cinnteach is sona 'ni e bàs fhaighinn òg! mu spìol méur coirbte 'n t-saoghail am blàth bharr a mheas samhraidh.

Agus a nis, a chàirdean caoimhneil, tha mo sgeula crìochnaichte. Tha mi sona agus toilichte anns an fhardaich so. Tha greis bhliadhnachan bho 'n a sguir mi do mharsanntachd, agus tha mi tighinn beo cadar na chuir mi cùl mo làimhe 's na dh-fag mo dheadh mhaighstir agam. Thug iarrtas làidir air mo laithean deireannach a chaith-eamh anns a bhaile 's an d' rugeadh mi orm tighinn a' so; agus 's i mo mhiann, an t-aon mhiann a dh' fhuirich agam a nis, gu 'n càircar 'mi, an déigh mo bhàis, an duslach mo shinnsireachd ri taobh na màthar sin, as leth a h-cadarghuidhe 's a teagaisg, a tha mi cur, fo làimh Dhe, gach beannachadh a tha mi a' seilbheachadh. Am beagan airgid a chuir mi seachad tha mi 'cur romham gu 'n toirear e, an deigh mo bhàis, do 'n Eaglais sin a ghabh ä tobar mi 's mi m' naoidhean, agus nä h-uchd a ghabhas mo chnaimhean agus mo dhuslach fois gus an dùisg mi risd.

Nuair a sguir a' Seann Duine do labhairt bha tost iomlan 'n ar measg, agus cha b' àill leam a bhristeadh, oir bha mi smuainteachadh gu 'n robh gach neach a bha làthair aun an trom bhreathnachadh naomh. Fa' dheoidh dh-éirich mi ghabhail mo chead, agus ag dealachadh rug mi gu teann air laimh an t-Seann Duine agus chagair mi le m' uile chridhe ris, " Gu 'm beannuicheadh Dia thu." Ag tilleadh dhachaidh gu h-athaiseach dhomh, chuir mi romham an toilcachadh agus na leasain a fhuair mi a cho'-pàirteachadh ruibhse.

Agus a nis, a chlann, thug mi dhuibh na chuala mi, agus tha mi 'n dòchas gu faigh sibh buantachd ann. Oidhehe mhath dhuibh, agus gu 'n robh Dia maille ruinn uile.

6-11-89

